

ANALIZA STANU GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI NA TERENIE MIASTA LEŻAJSKA ZA 2023 ROK

Opracowała:

Beata Jodkowska

Zatwierdził:

.....
BURMISTRZ

Ireneusz Stefański

Miasto Leżajsk

Kwiecień 2024

1. UWARUNKOWANIA FORMALNO-PRAWNE

Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 10 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. z 2024 r. poz. 399) jednym z zadań gminy jest dokonanie corocznej analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi, w celu weryfikacji możliwości technicznych i organizacyjnych w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi.

Głównym celem analizy jest dostarczenie niezbędnych informacji dla stworzenia efektywnego systemu gospodarki odpadami komunalnymi. Prezentowana analiza obejmuje 2023 rok.

2. ZAŁOŻENIA PLANU GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI DLA WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO

Zmiana ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, która weszła w życie z dniem 6.09.2019 roku zniósła regionalizację kraju i dała możliwość korzystania przez gminy z dowolnej instalacji.

3. ISTNIEJĄCY SYSTEM ZBIERANIA ODPADÓW W 2023 ROKU

Miasto Leżajsk obejmowało odbiorem odpadów komunalnych tylko nieruchomości zamieszkałe.

Na dzień 31.12.2023 roku objętych systemem było:

2.342 nieruchomości zamieszkałych – 2.296 budynków jednorodzinnych oraz 46 budynków wielolokalowych.

Odpady zmieszane zbierane były w pojemnikach 120l i 240l w zabudowie jednorodzinnej, natomiast w zabudowie wielolokalowej w pojemnikach 1100 litrowych. Odpady segregowane odbierane są w zabudowie jednorodzinnej w systemie workowym a w zabudowie wielolokalowej w pojemnikach 1500 litrowych oraz KP-7 -przystosowanych do segregacji.

Selektywna zbiórka odpadów polegała na zbieraniu następujących frakcji odpadów – makulatury i opakowań wielomateriałowych, tworzyw sztucznych i metali, szkła białego i kolorowego, odpadów zielonych, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, odpadów wielkogabarytowych, opon (tylko w PSZOK) oraz popiołu.

W zamian za świadczoną usługę mieszkańcy obowiązani byli wносить opłatę za gospodarowanie odpadami, na podstawie wprowadzonej od 1.07.2016 roku metody od ilości zużytej wody, od 1 stycznia 2023 roku stawka opłaty to 9,50 zł użytej wody dla odpadów segregowanych i stawka „karna” 19,00 zł za m³ zużytej wody dla osób które nie wywiązują się z obowiązku prowadzenia selektywnej zbiórki. Z dniem 1 lipca 2020 roku dla osób które zadeklarowały kompostowanie bioodpadów wprowadzono ulgę, w związku z tym ustalono zwolnienie 1,00 zł za m³ zużytej wody. Od jej wprowadzenia 771 właścicieli nieruchomości zadeklarowało zagospodarowanie wszystkich bioodpadów we własnym zakresie.

Za opłatę od mieszkańców odbierana jest każda ilość odpadów (w tym segregowanych) zgodnie z ustalonymi zasadami określonymi harmonogramem.

Ponadto mieszkańcy, którzy chcieli pozbyć się segregowanych odpadów poza ustalonymi terminami odbioru mogli korzystać z funkcjonującego Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów (PSZOK) zlokalizowanego na bazie Miejskiego Zakładu Komunalnego Sp. z o.o. w Leżajsku przy

ul. Podolszyny 1 oraz kompostowni Miejskiej Oczyszczalni Ścieków przy ul. Boczna Sielanka (odpady zielone).

Od 1 stycznia 2020 w związku z wprowadzeniem niekorzystnych przepisów dla miasta dotyczących pobierania opłat oraz obsługi nieruchomości niezamieszkałych, miasto wycofało się z obsługi tego typu nieruchomości.

METODY NALICZANIA OPŁATY ZA GOSPODAROWANIE ODPADAMI W 2023 ROKU

W związku z pogłębiającym się deficytem dochodów z tytułu opłaty za odpady komunalne, od 1 lipca 2016 roku obowiązuje metoda naliczania opłaty za gospodarowanie odpadami od ilości zużytej wody na nieruchomości. Podstawą do obliczenia miesięcznej opłaty w okresie od 1 lipca 2022 do 30.06.2023 roku było zużycie z roku 2021 zaś w okresie od 1 lipca 2023 roku do 30.06.2024 roku zużycie wody z roku 2022, które zostało uśrednione do wielkości miesięcznej. Tak obliczona wielkość pomnożona przez stawkę opłaty za 1 m³ wody określiła ostateczną wartość miesięcznej opłaty za gospodarowanie odpadami od danej nieruchomości. W przypadku gdy nieruchomość była zamieszkiwana przez okres krótszy niż 12 miesięcy, podstawę wyliczenia opłaty stanowiło zużycie wody w okresie zamieszkiwania. Dla nieruchomości nieopomiarowanych, nie posiadających przyłącza do sieci wodociągowej, w obrębie których w ramach jednego opomiarowanego przyłącza prowadzona jest działalność gospodarcza lub rolnicza, opłata ustalana jest jako iloczyn ilości osób zamieszkujących nieruchomość oraz ryczałtu wynoszącego 3 m³ zużytej wody miesięcznie na osobę. Od września 2020 roku w przypadku metody „wodnej” nie może wynosić więcej niż 7,8% przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę ogółem za gospodarstwo domowe – w 2023 roku jest to kwota 175,48 zł. W 2023 roku z ulgi takiej skorzystało 55 właścicieli nieruchomości.

4. LICZBA WŁAŚCICIELI NIERUCHOMOŚCI, KTÓRZY NIE WYWIĄZALI SIĘ Z OBOWIĄZKÓW W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI W IMIENIU KTÓRYCH GMINA POWINNA PODJĄĆ DZIAŁANIA

W przypadku nieruchomości zamieszkałych w związku ze zmianą zużycia wody w poprzednim roku, istniał obowiązek złożenia nowej deklaracji w terminie do 30 czerwca 2023 roku. Do osób, które nie wywiązały się z tego obowiązku, wystosowanych zostało blisko 400 wezwań do złożenia nowej deklaracji. W stosunku osób, które nie złożyły deklaracji wydanych zostało 3 decyzje określających wysokość opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Zgodnie z podjętą uchwałą, miasto Leżajsk zrezygnowało z obowiązku odbierania odpadów od właścicieli nieruchomości niezamieszkałych.

MOŻLIWOŚĆ PRZETWARZANIA ZMIESZANYCH ODPADÓW KOMUNALNYCH, ODPADÓW ZIELONYCH ORAZ POZOSTAŁOŚCI Z SORTOWANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH PRZEZNACZONYCH DO SKŁADOWANIA

Zgodnie z ustawą o odpadach z dnia 14 grudnia 2012 roku jako przetwarzanie odpadów rozumie się proces odzysku lub unieszkodliwiania, w tym przygotowanie poprzedzające odzysk lub unieszkodliwianie. Możliwości przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych związane są z ich zagospodarowaniem w poszczególnych instalacjach do odzysku (głównie instalacje mechaniczno-biologicznego przetwarzania) lub unieszkodliwiania (głównie składowanie na składowiskach).

Na terenie miasta Leżajska nie ma możliwości przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych. Odpady tej kategorii odbierane z terenu miasta przekazywane były nadal do zagospodarowania do Sortowni Odpadów Komunalnych w Sigiełkach Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Krzeszowie ul. Biłgorajska 16, 37-418 Krzeszów.

Odpady zielone zebrane z terenu miasta przekazywane były do Kompostowni Osadów i Biokomponentów KOMWITA ul. Siedlanka Boczna 2, 37-300 Leżajsk.

Zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku gmina obowiązana jest zorganizować przetarg na odbiór lub na odbiór i zagospodarowanie odpadów. Gmina Miasto Leżajsk zawarła porozumienie Nr OR.031.3.2016 z dnia 11 maja 2016 roku z Gminą Krzeszów w sprawie powierzenia wykonywania zadań własnych w zakresie przetwarzania i zagospodarowania odpadów komunalnych wytworzonych na terenie miasta i poddaniu ich mechaniczno-biologicznemu przetwarzaniu w RIPOK-u w Sigiełkach, który wchodzi w skład Zakładu Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Krzeszowie. W 2023 roku zmieszane odpady komunalne pochodzące z nieruchomości zamieszkałych - w związku z zawartym porozumieniem - przetwarzane były w Sortowni Odpadów Komunalnych w Sigiełkach, Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Krzeszowie ul. Biłgorajska 16, 37-418 Krzeszów. Natomiast Firmy odbierające odpady z nieruchomości niezamieszkałych, kierują odpady do wybranych przez siebie instalacji.

5. ILOŚĆ ZMIESZANYCH ODPADÓW KOMUNALNYCH, ODPADÓW ZIELONYCH ORAZ POZOSTAŁOŚCI Z SORTOWANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH PRZEZNACZONYCH DO SKŁADOWANIA ODBIERANYCH Z TERENU GMINY

W 2023 roku z terenu Leżajska zebrano 2.803,40 Mg zmieszanych odpadów komunalnych o kodzie 20 03 01 które zostały przekazane do RIPOK w Sigiełkach a z nieruchomości niezamieszkałych także do innych instalacji. Z informacji uzyskanych w instalacji wynika, iż niesegregowane odpady komunalne o kodzie 20 03 01 w całości poddane zostały innym procesom zagospodarowania niż składowanie. Dzięki temu gmina miasto Leżajsk ograniczyła niemal do zera masę opadów biodegradowalnych przeznaczonych do składowania.

W wyniku mechaniczno-biologicznego przetwarzaniu odpadów zmieszanych wytworzone zostały odpady o kodzie 19 05 99, 19 05 03 i kodzie 19 12 12 – frakcja o wielkości powyżej 80 mm w ilości 51,2877 Mg zostały przekazane do składowania na składowisku w Jastrzębiu, Giedlarowej, Stalowej Woli oraz Staszowie.

Po sortowaniu odpadów selektywnie zebranych powstała frakcja o kodzie 19 12 12 w ilości 217,5974 Mg, która została przekazana do termicznego przekształcenia w instalacjach w Rzeszowie, Małogoszczy, Chełmie, Ożarowie.

Odpady ulegające biodegradacji o kodzie 20 02 01 zebrane z terenu miasta i odebrane w PSZOK w ilości 904,11 Mg zostały przekazane do Kompostowni Osadów i Biokomponentów KOMWITA w celu ich dalszego zagospodarowania – kompostowania.

6. ILOŚĆ ODPADÓW KOMUNALNYCH WYTWARZANYCH NA TERENIE GMINY

Źródłami powstawania odpadów komunalnych są gospodarstwa domowe oraz obiekty infrastruktury takie jak urzędy, szkoły, obiekty handlowe, usługowe, turystyczne itp.

Ilość zebranych odpadów komunalnych w 2023 roku wyliczona na podstawie sprawozdań rocznych przekazywanych przez firmy odbierające odpady przedstawia się następująco:

Lp.	Kod odpadu	Nazwa odpadu	Ilość odebrana w 2023 roku w Mg
1.	15 01 01	Opakowania papieru	14,18
2.	15 01 02	Opakowania tworzyw sztucznych	27,62
3.	15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe	37,98
4.	15 01 07	Opakowania ze szkła	9,38
5.	20 01 01	Papier i tektura	103,28
6.	20 01 02	Szkło	180,23
7.	20 01 35*	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne zawierające niebezpieczne składniki	2,80
8.	20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne	2,82
9.	20 01 39	Tworzywa sztuczne	0,69
10.	20 01 99	Inne niewymienione frakcje zbierane w sposób selektywny	246,79
11.	20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	637,31
12.	20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	44,74
13.	20 03 01	Zmieszane odpady komunalne	2803,40
		łącznie	4.111,82
14.	15 01 04	Opakowania z metali (punkt skupu)	41,641

Ilość odpadów odebranych w Punkcie Selektywnej Zbiorki Odpadów Komunalnych (PSZOK)

Lp.	Kod odpadu	Nazwa odpadu	Ilość odebrana w 2023 roku w Mg
1.	16 01 03	Zużyte opony	26,795
2.	20 01 01	Papier i tektura	22,25
3.	20 01 02	Szkło	4,98
4.	20 01 21	Lampy fluorescencyjne	0,09
5.	20 01 32	Leki	1,099
6.	20 01 28	Farby i tusze	0,85
7.	20 01 34	Baterie i akumulatory	2,092
8.	20 01 35	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne zawierające niebezpieczne składniki	5,63
9.	20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 200121, 2002 23, 201025	18,17
10.	20 01 39	Tworzywa sztuczne	74,63
11.	20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	266,80
12.	20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	74,005
		łącznie	497,391
13.	17 01 01	Gruz betonowy	101,3

ŁĄCZNA ILOŚĆ ODPADÓW ZEBRANYCH I ODEBRANYCH 4.752.152 Mg.

8. OSIĄGNIĘTE POZIOMY PRZYGOTOWANIA DO PONOWNEGO UŻYCIA I RECYKLINGU ODPADÓW KOMUNALNYCH ORAZ OGRANICZENIE SKŁADOWANIA ILOŚCI ODPADÓW ULEGAJĄCYCH BIODEGRADACJI

a) ograniczenie masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania

Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania obliczany jest na podstawie z Rozporządzenia Ministra środowiska z dnia 15 grudnia 2017 roku. Poziom ograniczenia odpadów tego typu uważa się za osiągnięty, jeżeli wskaźnik jest mniejszy lub równy 35%. W przypadku miasta Leżajska wskaźnik ten w 2023 roku wyniósł 1,04 %.

b) poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych

Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych oblicza się na podstawie Rozporządzenia Ministra środowiska z dnia 3 sierpnia 2021 roku (Dz.U. 2021 poz. 1530). Wartość tą oblicza się porównując ilość odpadów przygotowanych do ponownego użycia i recyklingu do łącznej masy wytworzonych odpadów komunalnych.

Ten poziom uważa się za osiągnięty jeżeli wynosi on co najmniej 35 % wagowo (dla 2023 roku). W przypadku Miasta Leżajska warunek ten został spełniony za 2023 rok dopiero przy uwzględnieniu odpadów kompostowanych w przydomowych kompostownikach. Oszacowana wartość tych odpadów na 460 Mg pozwoliła na to aby wskaźnik recyklingu wyniósł 40,30 %. Bez uwzględnienia kompostowanych odpadów wyniósłby tylko 30,40 % tj. o prawie 5% mniej niż wymagany poziom.

W kolejnych latach będzie to wymóg ten będzie wzrastał o 10 % rocznie.

c) poziom składowania odpadów komunalnych 3

Poziom składowania oblicza się jako stosunek masy odpadów komunalnych i odpadów pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych przekazanych do składowania do masy wytworzonych odpadów komunalnych. Gminy obowiązane są nie przekraczać poziomu składowania w wysokości 30% wagowo – za każdy rok w latach 2025 -2029. W 2023 roku poziom składowania dla odpadów wytworzonych na terenie miasta wyniósł 30,01 %.

9. KOSZTY PONIESIONE W ZWIĄZKU Z ODBIERANIEM, ODZYSKIEM, RECYKLINGIEM I UNIESZKODLIWIANIEM ODPADÓW KOMUNALNYCH

W okresie od 1 stycznia 2023 roku do 31 grudnia 2023 roku na odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych od właściciel nieruchomości z terenu miasta Leżajska wydatkowano kwotę w wysokości 3.128.257,39 zł na którą składały się koszty odbioru i transportu, zagospodarowania odpadów komunalnych zgodnie z umowami, obsługa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów oraz koszty administracyjne.

Wydatki poniesione na funkcjonowanie systemu gospodarki odpadami pokrywane były z otrzymanych wpłat od właścicieli nieruchomości wyliczonych na podstawie złożonych deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi. W okresie od 1 stycznia 2023 roku do 31 grudnia 2023 roku zamknęły się kwotą 3.222.768,18 zł. Dodatkowo wykorzystana została także nadwyżka budżetowa z roku poprzedniego. W związku z powyższym podjęte działania w zakresie ograniczenia kosztów, spowodowały wygenerowanie nadwyżki budżetowej w kwocie 607.895,90 zł.

Ciągłym problemem są, powstające po każdej racie zaległości z tytułu nieuregulowanej opłaty za odpady komunalne. Nie wszyscy mieszkańcy wywiązują się z obowiązku uiszczania opłat, co powoduje powstawanie sporych zaległości w tej opłacie. Do właścicieli nieruchomości, którzy spóźnili się z płatnościami z tego tytułu wysłane zostały upomnienia. W analizowanym okresie wysłano blisko 715 upomnień oraz przekazano do Urzędu Skarbowego 117 tytułów wykonawczych w celu przeprowadzenia postępowania egzekucyjnego.

Na dzień 31 grudnia 2023 rok zaległości z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi wyniosły 109.043,36 zł.

10. POTRZEBY INWESTYCYJNE ZWIĄZANE Z GOSPODAROWANIEM ODPADAMI KOMUNALNYMI

Potrzeby inwestycyjne dla miasta Leżajska w roku 2023 wynikały z realizacji selektywnego zbierania odpadów. W celu wywiązania się z ustawowego obowiązku prowadzenia PSZOK istnieje cały czas konieczność ponoszenia kosztów jego obsługi i ciągłego usprawniania jego pracy.

PODSUMOWANIE I WNIOSKI

Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie miasta Leżajska za 2023 rok została opracowana w celu weryfikacji możliwości technicznych i organizacyjnych w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi. Ma ona również dostarczyć informacji o liczbie właścicieli nieruchomości objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi, ale przede wszystkim służyć ma dla stworzenia najbardziej efektywnego ekonomicznie i sprawnego systemu, który będzie się samofinansował i zapewni równowagę między dochodami i wydatkami. Końcowym efektem także ma być osiągnięcie założonych poziomów odzysku i recyklingu.

Przez cały 2023 rok obowiązki nałożone ustawą w zakresie odbioru odpadów realizowane były poprzez podmiot wyłoniony w drodze przetargu tj. Miejski Zakład Komunalny sp. z o.o. w Leżajsku zaś zagospodarowanie odpadów gmina Miasto Leżajsk poprzez zawarte porozumienie powierzyła gminie Krzeszów, która posiada swój własny RIPOK.

Właściciele nieruchomości wnosili opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi na podstawie złożonych deklaracji, prowadzili selektywną zbiórkę odpadów, która zapewniła wymagany poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odzysku odpadów komunalnych, co daje podstawę do stwierdzenia, że system w tym zakresie jest sprawny. Jednakże w stosunku do lat ubiegłych sytuacja w zakresie selektywnej zbiórki nie tylko nie uległa poprawie ale się pogorszyła.

Dla nieruchomości zamieszkałych Ustawa o utrzymaniu czystości i porządku dopuściła cztery możliwe do wprowadzenia systemy naliczania opłat za odpady komunalne. Są to: opłaty od ilości osób zamieszkujących nieruchomość, od powierzchni lokalu mieszkalnego, od ilości zużytej wody na nieruchomości zamieszkałej oraz od gospodarstwa.

Zmieniony od 1 lipca 2016 roku system naliczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi dla nieruchomości zamieszkałych, którego podstawą jest ilość zużytej wody na nieruchomości wyeliminował problem podawania nieprawdziwych informacji w złożonych deklaracjach, przez co zapewnia ograniczenie spadku dochodów.

Zmiana ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, która obowiązuje od 6 września 2019 roku, zmusiła miasto Leżajsk do rezygnacji z obsługi nieruchomości niezamieszkałych w zakresie odbioru odpadów komunalnych. W związku z tym od 1 stycznia 2020 roku firmy te miały obowiązek podpisania umowy na odbiór tej kategorii odpadów bezpośrednio z przedsiębiorstwami wywozowymi.

W związku z rosnącymi każdego roku wymaganiami prawnymi, poziom recyklingu wzrasta każdego roku o 10% co wymagać będzie podjęcia konkretnych działań, dotyczących prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów „u źródła”, szczególnie jeśli chodzi o budownictwo wielorodzinne oraz nieruchomości niezamieszkałe.

W 2023 roku poziom ten został wyznaczony na 35%. Warunek ten został spełniony dopiero przy uwzględnieniu odpadów kompostowanych w przydomowych kompostownikach. Oszacowana wartość tych odpadów na 460 Mg pozwoliła na to aby wskaźnik recyklingu osiągnął wartość 40,30%. Bez uwzględnienia kompostowanych odpadów wyniósłby tylko 30,40 % tj. o prawie 5% mniej niż wymagany poziom. W przypadku nie osiągnięcia wymaganych wskaźników miasto zostanie obciążone karami finansowymi, za każdą tonę odpadów brakującą do wymaganego poziomu.

W obecnej sytuacji, priorytetem jest osiągnięcie wyznaczonych poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych, gdyż sytuacja w zakresie selektywnej zbiórki odpadów, szczególnie w budownictwie wielorodzinnym i nieruchomościach niezamieszkałych nie tylko, że nie uległa poprawie to jest coraz gorsza.

Taka sytuacja wymaga podjęcia szeregu działań kontrolnych, gdyż w przypadku nieosiągnięcia przez gminę określonych wskaźników, nieuniknione będą sankcje finansowe, które skutkować będą wzrostem opłat ponoszonych przez mieszkańców.

